

Havsöringen behöver mera hjälp även i Bottenhavet.

Endast tusen smolt per år lämnar Gästriklands vattendrag.

– Hur ska vi hjälpa havsöringen? Stoppa nätfiske på grundare vatten än tre meter under vår och höst även i Bottenhavet, höj minimimåttet från 40 cm till 50 cm och freda vild havsöring.

Vi i Sportfiskarna Gästrikland är verkligen bekymrade för havsöringens situation här i Gästrikland. Det behövs inte någon längre betänketid för att dra slutsatsen att det inte finns någon avkastning att ta ut från våra vilda bestånd av havsvandrande öring. Samtidigt strävar vi nu efter att uppnå både miljömål och målen i EU:s vattendirektiv, vilka har det gemensamt att exempelvis havsöringen ska finnas i livskraftiga bestånd.

Läget för havsöringen i Gästriklands kustmynnande vattendrag är följande:

Gavleån	<p>Gavleån var före utbyggnaden av vattenkraften ett mycket rikt lax- och havsöringsvatten. Uppskattningsvis producerade Gavleån då sammanlagt minst 30 000 lax- och havsöringsmolt per år.</p> <p>Idag är Gavleån helt offrad för vattenkraften. Och det finns inte några som helst krav på vattenkraftsintressenterna att vidta åtgärder för att anadroma eller katadroma arter ska kunna existera i ån.</p> <p>De uppväxtområden som idag är tillgängliga för havsöringens reproduktion i Gavleån finns nedströms det nedersta kraftverket, Strömdalens kraftverk. Potentiellt uppväxtområde på denna del av ån är ungefär 10 000 m². På grund av en periodvis i det närmaste avstängd vattenföring kan dock i verkligheten endast en liten del av denna yta nyttjas. Antalet naturligt producerad öringsmolt från Gavleån kan för närvarande i bästa fall vara i storleksordningen 100 stycken.</p>
Testeboån	<p>Medeltätheterna av öring >0+ på uppväxtområdena i Testeboån har de senaste tio åren varit ungefär 3/100 m². (Elva lokaler elfiskas varje år).</p> <p>Vid ett stort utvandringsförsök 2006 i Testeboån beräknades med hjälp av fångst-återfångstmetoden att utvandringen av öringsmolt det året var 440 stycken. Året före fanns det 7,5 öring >0+ på uppväxtområdena, d.v.s. av den årskull som vandrade ut 2006. Utvandringsförsöket ägde rum uppströms Strömsbro kraftverk, som med sina två francis-turbiner enligt utförda försök dödar större delen av den smolt som passerar genom kraftverket.</p>

	Sammanfattningsvis kommer det med andra ord möjligtvis <u>några få hundra öringsmolt</u> ut från Testeboån till havet varje år.
Trödjeån	Trödjeån är så pass stor att den uppskattningsvis, enl. <i>Fiskevårdsplan för Gävle kommun</i> , skulle kunna producera upp till 1 600 öringsmolt per år. Elfiskeresultat från 1996 och 2009 visar dock att antalet smolt som lämnar Trödjeån är, och har sannolikt varit under lång period, i princip <u>noll stycken</u> .
Hamrångeån	På den del av Hamrångeån som idag är tillgänglig för havsvandrande öring finns enl. <i>Fiskevårdsplan för Gävle kommun</i> omkring 20 000 m ² lämpligt uppväxtområde för öring. Elfisken 2001 och 2009 visar att utnyttjandet av dessa uppväxtområden är mycket lågt. Kommer det ut <u>100 öringsmolt</u> från Hamrångeån på ett år nu så får vi vara glada.
Skärjån	Skärjån har elfiskats flitigt. Resultaten tyder på att endast <u>enstaka smolt</u> per år verkligen lämnar ån.
Övriga mindre vattendrag i Gästrikland	Det finns öring även i ett par riktigt små kustmynnande vattendrag längs Gästriklandskusten. Produktionen av utvandrande smolt i dessa är dock mycket låg. Kanske sammanlagt <u>något hundratal</u> per år.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera bestånden av havsvandrande öring i vattendrag längs vår del Bottenhavet är synnerligen svaga. Den **sammanlagda produktionen** av öringsmolt i Gästriklands kustmynnande vattendrag för närvarande endast är omkring **1 000 stycken per år!**

Är 1 000 smolt mycket eller lite? Finns det potential att producera mera smolt i Gästriklands vattendrag? Svar: 1 000 smolt är mycket lite, och det finns potential att producera minst tio gånger så många öringsmolt i Gästrikland.

Mot bakgrund av dessa fakta måste vi ställa oss frågan: Kan vi verkligen ha ett uttag av öring på kusten?

I ovan uppräknade vattendrag pågår ett målmedvetet arbete för att stärka öringsbestånden. I exempelvis Testeboån har arbete pågått i flera decennier vid det här laget. Resultatet har dessvärre inte varit särskilt upplyftande. Trenden för laxen i Testeboån har däremot sett riktigt bra ut de senaste åren. Orsakerna till den uteblivna framgången för havsöring är flera. Vandringshinder, dåliga uppväxtområden och för hårt fiske är de orsaker vi känner till.

Att ta bort vandringshinder och att förbättra uppväxtområden har gjorts på många platser. Fisket har begränsats via fredningsområden utanför flera av vattendragen och diverse restriktioner för fisket i vattendragen har införts. Bevisligen räcker inte dessa åtgärder. Vi måste göra något mera för att lyckas.

Vi i Sportfiskarna i Gästrikland anser att nästa steg i fiskevården här i Bottenhavet måste bli samma åtgärd som infördes i Bottenviken 2006. **Det vill säga: Stoppa nätfiske på grundare vatten än tre meter under vår och höst och höj minimimått på öring från 40 cm till 50 cm.**

Fångsterna av öring på vår del av kusten består visserligen till största delen av öring som är odlad och utsatt som smolt i framförallt Dalälven och Ljusnan. Teoretiskt sett skulle ett selektivt fiske efter denna odlade, och fettfeneklippta, öring kunna ske. Det förutsätter dock ett fiske som fångar fisken levande så att vild fisk kan återutsättas. D.v.s. fiske med fast redskap eller sportfiske. Fisket kan definitivt inte ske med nät.

Är siken lika illa ute?

Ni inom Fiskeriverket är naturligtvis väl insatta i hur illa ställt det är med den vilda havsöringen här i Bottenhavet. Ni ska veta att ni har vårt stöd för att införa nödvändiga åtgärder. Vi vet också att ni tycker det är ett problem att sikfisket blir lidande i "onödan" vid restriktioner för fiske efter öring med nät. Nu är det dessvärre så att sikbestånden i Bottenhavet tycks vara i en minst lika utsatt situation som havsöringen.

Sikfisket i Bottenhavet har havererat. Det bekräftar inte minst er fångststatistik. Tillgången på sik är så dålig att yrkesfiskarna praktiskt taget har slutat fiska sik. Yrkesfiskare har löst detta genom att istället köpa in odlad regnbåge, och röka den istället för sik.

I Gästrikland har sik av den vandrande varianten i alla tider stigit i Gavleån, Testeboån och Hamrångeån för att leka på hösten. De senaste ungefär tio åren har trenden varit mycket negativ för dessa bestånd. Det har gått så långt att vi 2009 inte observerat en enda sik i någon av dessa åar.

Med andra ord är det numera ur ett sikperspektiv snarast påkallat att införa ytterligare begränsningar i nätfisket.

För Sportfiskarna Gästrikland, Fiskevårdsgruppen
Bernt Moberg

Tegelbruksvägen 41
805 98 GÄVLE
Tfn. 070-511 87 90
E-post: aquavision@gavlenet.se